

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte –Diaconu Iurie,

Judecători – Boico Victor, Catan Liliana,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghita Igor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui,

Chistol Ivan xxxxxxxx, născut la xxxxxxxxxx,
originar și domiciliat în satul xxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 29.10.2019 – 30.06.2020;

Instanța de apel: 13.08.2020 – 27.10.2020;

Instanța de recurs: 19.02.2021 – 26.05.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi, sediul Central din 30 iunie 2020, Chistol Ivan, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(3) Cod penal și condamnat la pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 220 (două sute douăzeci) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a hotărî astfel, prima instanță, a stabilit că:

Chistol Ivan, la 27.09.2019, aproximativ la orele 01.00, a condus mijlocul de transport de model „Toyota Hilux”, n/î PVS 559, pe traseul R-30, r-nul Anenii Noi. Fiind suspectat de către inspectorii INP al IGP al MAI că, se află în stare de ebrietate alcoolică, i-a fost solicitată testarea alcoolscopică în vederea constatării alcoolemiei. Deși a fost preîntâmpinat de răspunderea pe care o poartă în cazul refuzului de la testarea alcoolscopică, Chistol Ivan a refuzat categoric contrar prevederilor pct.11 lit. j) a Regulamentului Circulației Rutiere potrivit căruia „Conducătorul de vehicul, este obligat să se supună, la solicitarea polițistului, procedurii de testare a aerului expirat sau, după caz, examenului medical de recoltare a probelor biologice în vederea constatării alcoolemiei consumului de droguri ori de alte substanțe psihotrope sau de medicamente cu efecte similare”.

Acțiunile lui Chistol Ivan, au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 264¹ alin. (3) Cod penal, după indicii calificativi: refuzul conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscopică.

3. *Sentința a fost atacată cu cerere de recurs* de către avocatul Gheorghiu Igor, în numele inculpatului prin care a solicitat casarea parțială a sentinței și emiterea unei noi hotărâri în partea stabilirii pedepsei, fără aplicarea pedepsei complementare.

3.1 *În motivarea cererii de recurs, avocatul Gheorghiu Igor a invocat că:*

- inculpatul Chistol Ivan se căiește sincer de cele întâmplate, este la prima sa abatere de acest gen, este angajat în câmpul muncii, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află;

- consideră necesar ca pedeapsa lui Chistol Ivan urmează a fi stabilită sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, ținând cont de limitele și categoria sancțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, și necesar de a nu aplica în privința inculpatului Chistol Ivan pedeapsa complementară sub formă de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport, în conformitate cu prevederile art. 79 Cod penal;

- în prezenta cauză penală instanța a stabilit un cumul de circumstanțe atenuante în sensul art. 76 alin. (1), (2) Cod penal, și anume: inculpatul Chistol Ivan este caracterizat pozitiv la locul de trai de către organul de poliție, la medicul narcolog și psihiatru nu se află la evidență. Este posesorul permisului de conducere și până la cazul de referință s-a manifestat ca fiind un conducător exemplar, anterior nefiind tras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor în domeniul transporturilor;

- deținerea permisului de conducere de către Chistol Ivan este necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale, cât și la serviciu, fiind tractorist - mecanizator al unei companii specializată în agricultură, în care sunt implicate utilaje/mașini agricole ce necesită posedarea categoriilor și subcategoriilor de conducere, pe care de altfel inculpatul le-a dobândit pe parcursul anilor. Prin urmare, permisul de conducere și necesitatea de a conduce autovehicule este o necesitate, și nu un lux sau un capriciu. Or, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului, în circumstanțele constatate la caz, ar duce la agravarea situației financiare în familia acestuia.

4. *Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020* a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Gheorghiu Igor în numele inculpatului și menținută sentința.

4.1 *Instanța de apel a statuat că:* prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal și ca urmare, acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa sub formă de 220 (două sute douăzeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, reținând gravitatea infracțiunii săvârșite, care face parte din categoria celor ușoare, de persoana vinovatului, recunoașterea ulterioară a vinovăției și de persoana inculpatului.

Instanța de recurs a respins alegațiile invocate în cererea de apel, precum că, prima instanță neîntemeiat i-a aplicat pedeapsa complementară, invocând că,

deținerea permisului de conducere de către Chistol Ivan este necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale, cât și la serviciu, fiind tractorist - mecanizator al unei companii specializată în agricultură, or, în opinia instanței de apel, prima instanță corect i-a aplicat pedeapsa sub formă de 220 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, în limitele prevăzute de norma legală pentru infracțiunea respectivă, reținând că, infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului este o infracțiune de pericol, astfel că, pentru a se evita producerea de accidente de circulație, legiuitorul a incriminat această faptă, pericolul social fiind unul abstract, inseparabil legat de materialitatea faptei, indiferent de împrejurările în care s-ar comite aceasta și de urmările produse ori care s-ar fi putut produce cu privire la persoane sau bunuri.

Cu referire la solicitarea de a nu-i fi stabilită pedeapsa complementară inculpatului Chistol Ivan și anume, să nu fie lipsit de dreptul de a conduce mijloace de transport, instanța de apel a menționat că, prima instanță corect și legal a stabilit pedeapsa complementară sub forma de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, or, la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei inculpatului Chistol Ivan, prima instanță corect a aplicat în privința inculpatului pedeapsa complementară prevăzută de norma dreptului penal pentru comiterea infracțiunii imputate.

Instanța de apel a reținut că, de către prima instanță corect și legal i-a fost înaintată și stabilită vinovăția inculpatului Chistol Ivan, cât și numirea pedepsei atât principală cât și cea complementară, întrucât sancțiunea art. 264¹ alin. (3) Cod prevede muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de la 200 la 240 ore, cât și anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, or, ținând cont că, ponderea cazurilor de conducere a mijloacelor de transport în stare de ebrietate alcoolică în Republica Moldova, este una alarmantă, iar aplicarea art. 79 din Codul penal în privința inculpatului Chistol Ivan, care a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (3) din Codul penal, este una inoportună.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs în anulare de către avocatul Gheorghiu Igor în numele inculpatului prin care invocând incidența art. 453 Cod de procedură penală a solicitat casarea parțială a deciziei în latura ce ține de aplicarea pedepsei complementare anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.*

5.1 *În susținerea recursului în anulare avocatul a invocat că:*

- atât prima instanță cât și instanța de apel urma a ajunge la concluzia că, criteriile de individualizare ale pedepsei presupun cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii;

- atât prima instanță cât și instanța de apel la stabilirea pedepsei nu au luat în calcul faptul că de la bun început inculpatul a manifestat un comportament cuviincios, acest fapt fiind dedus din comportamentul inculpatului în ședințele de judecată, cât și din depozițiile martorilor audiați la faza de urmărire penală, care au declarat că inculpatul s-a conformat de la bun început la indicațiile

agenților de patrulare;

- inculpatul Chistol Ivan se căiește sincer de cele întâmplate, este la prima sa abatere de acest gen, este angajat în câmpul muncii, la evidența medicului narcolog sau psihiatru nu se află;

- instanța apel urma a considera necesar de a nu aplica în privința inculpatului Chistol Ivan pedeapsa complementară sub formă de anulare a dreptului de a conduce mijloace de transport, în conformitate cu prevederile art. 79 Cod penal;

- consideră că instanța de urma să constate că deținerea permisului de conducere de către Chistol Ivan este necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale, cât și la serviciu, fiind angajat în calitate de mecanizator la SRL "Diamant Grup", în care sunt implicate utilaje/mașini agricole ce necesită posedarea categoriilor și subcategoriilor de conducere, pe care de altfel inculpatul le-a dobândit pe parcursul anilor. Prin urmare, permisul de conducere și necesitatea de a conduce varii autovehicule este o necesitate, și nu un lux sau un capriciu. Or, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului, în circumstanțele constatate la caz, duce la agravarea situației financiare a acestuia;

- consideră că prin persistența viciului fundamental exprimat în circumstanțele invocate supra, lui Chistol Ivan i se aduce atingere asupra dreptului de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prin care trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să aibă posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor sale. Dreptul de acces la un tribunal nu include doar dreptul de a iniția o acțiune în justiție, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

6. *În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului Gheorghiu Igor în numele inculpatului menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.*

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 456 raportat la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs în anulare, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

În sensul dispozițiilor art. 4 § 2 din Protocolul 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, redeschiderea

procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, poate fi efectuată dacă un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente este de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile stipulate în art. 453 Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se înțelege o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția R. Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit art. 453 Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii. Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată este o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția R. Moldova și de alte legi naționale.

În sensul normei citate, se va menționa, că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, care cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

Colegiul Penal reține că, prin sentința Judecătorei Anenii Noi, sediul Central din 30 iunie 2020, Chistol Ivan, a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(3) Cod penal și condamnat la pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 220 (*două sute douăzeci*) ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, iar prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, sentința a fost menținută.

Verificând lucrările dosarului în raport cu circumstanțele invocate în recursul în anulare, în care nici nu este indicat concret careva erori de drept și clar definite prin *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii* (pct. 5.1 din decizie), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a deciziei contestate, inclusiv cele reproduse în *pct. 4.1* din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, inclusiv ale art. 7, 61, 62 alin. (1) lit. b¹), alin. (6), 651 alin. (3), 75 Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală iar pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată

și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 4.1 din decizie*).

Totodată, în pofida acestor prevederi legale, cu toate că recurentul a făcut referire la art. 6§1 CoEDO, în recursul vizat nu sunt invocate circumstanțe concrete, considerate a fi un viciu fundamental, raportate la circumstanțele de fapt și de drept conținute în hotărârile contestate, cu indicarea normelor legale care prevăd drepturile și libertățile pretinse a fi esențial încălcate, denumirea acestor drepturi și libertăți, esența încălcărilor respective raportată la normele procesual penale și la alte legi naționale, convenții și tratate internaționale, la jurisprudența națională și a CtEDO, modul și măsura în care încălcările presupuse ar fi afectat hotărârile atacate, astfel încât acestea să obțină natura unui viciu fundamental capabil să genereze temeiul desființării hotărârii irevocabile atacate, omițându-se totalmente indicarea unor concrete erori de drept la capitolul dat.

Mai mult, Colegiul penal reține că, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei).

În consecință, recursul în anulare declarat de către recurent, nu conține argumente, care a-r indica cu claritate la prezența în speță a temeiurilor de drept necesare unui recurs în anulare.

Este de menționat și faptul că, recursul în anulare, conform argumentelor esențiale reproduse la *pct. 5.1.* din prezenta decizie, este întemeiat doar pe faptul că instanța de recurs nu a luat în calcul totalitatea circumstanțelor atenuante în prezenta speță, *cu privire la anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului.*

De altfel, descriptivul deciziei atacate, inclusiv împrejurările în fapt și în drept reținute, atestă în mod concludent că instanța de recurs a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția condamnatului și pedeapsa aplicată acestuia, și și-a motivat soluția în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat ținând cont de prevederile art. 60, 61 și 75 Cod penal.

Mai mult decât atât, odată ce art.6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6§1 din CtEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

În contextul dat, Colegiul Penal reiterează că instanța de recurs în anulare verifică hotărârile judecătorești atacate, exclusiv prin prisma prezenței sau absenței temeiurilor pentru recurs în anulare, prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, raționamente care atrag după sine respingerea argumentelor invocate, ca fiind de jure inadmisibile.

Colegiul penal statuează că hotărârile judecătorești rămase definitive și irevocabile capătă putere de lucru judecat, fapt ce produce o cauză de împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

Totodată, urmează a fi menționat că, articolul 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană face excepție de la această regulă generală de redeschidere a procedurii, în cazuri expres stipulate: 1) fapte noi ori recent descoperite sau; 2) un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Lucrul efectuat de către instanța de recurs, în această speță este guvernat de principiul lucrului judecat, iar pentru redeschiderea procesului Colegiul penal nu a constatat temeiuri prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, pentru a interveni în hotărârile judecătorești devenite irevocabile în speța dată.

Astfel, cerința recurentului privind anularea pedepsei complementare, care de fapt a fost motivată de către instanțele inferioare și aplicată corect, nu reprezintă un viciu fundamental prevăzut la art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal nu constată prezența erorilor de drept la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a-r fi afectat hotărârea atacată, care respectiv, ar impune soluția casării hotărârii irevocabile. Din aceste considerente, sub aspectele invocate, recursul în anulare este vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4), art. 456, art. 453 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghița Igor în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui *Chistol Ivan xxxxxxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **24 iunie 2021**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana